

Téma své rigorózní práce - **Svoboda projevu a její meze podle zvláštní části trestního zákona** - jsem si vybral především z toho důvodu, že se o problematiku lidských práv v návaznosti na trestní právo zajímám a svobodu projevu považuji za jedno z nejdůležitějších lidských oprávnění garantovaných a zároveň regulovaných platným právem. K výběru tohoto tématu mne vedlo také to, že diskuse a spory vztahující se k dané problematice jsou žhavým tématem současnosti.

Svobodu projevu nebo spíše výhody, které pro nás plynou z její ústavněprávní garance, jsme si zvykli vnímat jako něco naprosto samozřejmého. Uplatňování svobody projevu se tak stalo běžnou součástí všedního života. To je jen jasným a nezvratným důkazem toho, že naše společnost je natolik vyspělá, že respekt a úcta k občanským právům se stala běžným projevem demokratických režimů moderních zemí, mezi které Česká republika nepochybně patří.

Zrod svobody projevu sahá až do vzdálené minulosti. Poprvé byla v moderní historii svoboda projevu formulována za buržoazních revolucí na konci osmnáctého století. Její obsah a vnímání se však za tu dobu diametrálně změnil a její vývoj rozhodně není u konce, protože tak, jak se vyvíjí společnost, vyvíjí se i základní lidská práva a svobody.

Svoboda člověka a tedy i svoboda projevu a její aspekty však není absolutní. Při realizaci svobody projevu se může jedinec snadno dostat do konfliktu se zájmy jiných jedinců. Svoboda projevu je tak z tohoto úhlu pohledu mocným nástrojem, který vyvolává řadu sporů často končících v soudní síni.

Omezení svobody projevu proto plyne z více právních předpisů napříč právním řádem České republiky. To vše tak znamená jediné, a to, že svoboda projevu neznámá, že jedinec si může říkat "co chce," ale že musí respektovat platné právo

a meze, které jsou tímto platným právem svobodě projevu jedince vymezeny.

Jeden z nejvýraznějších souborů zákonných ustanovení omezujících výkon svobody projevu obsahuje zvláštní část trestního zákona. Význam ustanovení zvláštní části trestního zákona je především v tom, že jejich porušení znamená trestněprávní odpovědnost. Jak jsem již uvedl výše, svoboda projevu je omezena i jinými právními předpisy. Časté jsou případy, kdy hrubější porušení ustanovení jiných právních předpisů omezujících svobodu projevu, může vyústit právě v trestněprávní odpovědnost, která tak z tohoto pohledu může být vnímána jako nejzávažnější stupeň právní odpovědnosti.

Z tohoto důvodu je tedy žádoucí, aby si jedinec uvědomoval, že důsledky jeho jednání, které on může považovat za výkon svobody projevu, mohou skončit jeho pravomocným odsouzením za spáchání trestného činu.

Za úkol své rigorózní práce si kladu v první řadě vyložit samotný pojem svobody projevu, otázku jejího zakotvení v právním řádu České republiky a následně bych chtěl podrobně rozebrat omezení svobody projevu v rámci ustanovení zvláštní části trestního zákona a problémů, které v teorii a při aplikaci v praxi tato ustanovení činí.